

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
(І АДМІНІСТРАЦІЯ)
Львів, Рикон ч. 10, П. пош.
Конте почт. шайд. 143.722
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в краю 4.90 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 zł, Німеччині 7.50 zł,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15 л.
лей, Болгарії 7.50 zł, Австрії
7.50 zł. — Змінити адреси і зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Польські справи.

За чим радитиме рада міністрів? — Законопроект про зміну конституції в сенаті. — Реорганізація гол. інспекторату армії. — За збільшення грошового обігу.

Варшава, 26. липня 1926.

На денному порядку засідання ради міністрів, що відбудеться завтра на замку в присутності президента держави, є дві точки: 1) звідомлення міністрів господарських у зв'язку з експозе прем. Бартля, що буде виліцене з найближчих днів у сенаті; 2) устаткування програми найпильніших проектів тих законів, які вийдуть на основі повноважень, уділених урядові. Прем. Бартель велів приготувати до 10 днів всім міністрам проектів законів, що мають бути здані шляхом декретів.

Сьогодні в год. 11. передпол. зачала свої наради над зміною конституції спеціальна комісія, вибрана ad hoc на останньому засіданні сенату під проводом сен. Здановського.

Праші над організацією головного інспекторату армії є вже на укінченні. Витичні організації полягають на узалежненні від головного інспекторату справи приготування операційних планів і військового вишколення. В ділянці військової адміністрації підлягатиме шеф штабу міністрові військових справ, який є політично за адміністрацію війська відповідальний перед соймом. Організацію головного інспекторату на нових основах вестиме ген. Осінський. У зв'язку з тією реорганізацією слід зазначити, що в короткому часі будуть стягнені польські військові атташе при представництвах за кордоном.

На фінансовій конференції, що відбулася під проводом прем. Бартля при участі міністра Кларнера і віцепрезидентів Банку Польського і Банку Краєв. Господарства, устатковано опінію щодо умов, konieczних для зміцнення грошового обігу, а саме крім рівноваги бюджету й активності торговельного і платинного обігу, ще й захоплення Польським Банком цілої надвишки валют за переваги експорту над імпортом і т. п. Однодушно стверджено konieczність поступати обережно при збільшенні грошового обігу.

Довкола „шпигунської організації“.

Резиції й арешти в краю.

З різних сторін краю приходять до нас вістки про туси й арешти в Україні. Депо в цих вістках подано на іншому місці. Чи всі ці резиції стоять у зв'язку з відкритою „шпигунською аферою“ — не

знати. На всякий випадок щонайменше дивно виглядають резиції й нічні туси у людей, непричасних взагалі до нічого. Чи то припадком не нова спроба стероризувати й застрашити Богу духа винних українських громадян, як це на „кресах“ практикується від часу їх приналежності до Польщі? Бо так якось виглядає...

Про арешти „шпигунів“, як і про саму їх організацію польська преса приносить щодня багато сенсаційних вісток. В тих вістках стільки суматохи й вигадок, що голі в цілій тій справі розібратися. Все там перемішане: і Петрушевич, і Коновалець, і Кучабський, і нім. генер. штаб, і Українська Військова Організація... По найновішим вісткам у зв'язку з тою аферою арештовано досі ок. 100 осіб в цілій Польщі.

Арешти в Конгресіці.

ПАТ подає: Урядовий комісар м. Варшави наказав сконфискувати „Додаток Ноцині“ часоп. „Ржечпо-споліта“ з 26. ц. м. за зміщення статті „Арешти шпегуф“ в офіцерській санітарній школі і потягнути редактора цього часопису до судової відповідальності. В тій статті одинокі тільки повідомлення про арешт одного „Русіна“ (!), підхорунжого підполіцейської санітарної школи, відповідає правді, решта ж відомостей про масові резиції й зв'язані з ними арешти і про учсть в афері кількадесятьох військових різних степенів — вислана з пальця і розрахована на нездорову і шкідливу сенсацію. Взагалі на цілій території був. Конгресівки є до цього часу арештованих лише 5 осіб, зв'язаних з шпигунською аферою в „Малопольське“, з того 1 офіцер санітарної школи, 2 звичайні варшавські летуни, і цивільна особа (управитель тутешньої „шпигунської пляшукі“) і 1 особа з Влоцлавка. Всі — Русини. Арештованих негайно відставлено до судової влади в „Малопольське“, яка переводить слідство в тій справі.

Німіці про „шпигунську організацію“.

Берлін, 29. липня.

„Дайтше Альб. Цітг.“, цитуючи звідомлення польської преси про викриття „шпигунської організації“ в Польщі, стверджує, що в Німцях нема генерального штабу і вже з того приводу польські атаки проти Німців є безосновні. „Робити просто смішно вважати — каже „Д. Альб. Цітг.“ — що в кожній шпигунській афері підозрівається німецьких офіцерів“.

Біржа.

Гроші.

Оживлений рух в промислових акціях при трохх завижкових курсах. Тенденція у валютних операціях звичкова, пополуни значно сильніша. Оборот оживлений.

Валюти: амер. долар 9.10—9.14, канад. долар 9.03—9.07, чеська корона 0.26 до 0.26.25, лей 4.25—4.66, франк 0.20—0.22, швайц. франк 1.70—1.75, англ. фунт 43.00—44.00.

Один із „знемагаючих“.

Недавно помістив посол Серг. Козицький у 28. числі холмського „Нашого Життя“ передову статтю п. н. „Казюваробота“, в якій твердить ні більше ні менше, а те, що „як тільки президія Української Парламентарної Репрезентації перейшла в руки „Селянського Союзу“, то з першогож дня по всіх газетах, що видає У. Н. Д. О., почався похід, почалося зневажування — негідне, непристойне кидання образ і необоснованих підозрів на президію Клубу. Робилося то з причини ображеної амбіції і певній команді з центру, робилося пляново, — пляново кидалося камінь за камінем у нас, що стали на чолі Клубу, пляново тим самим понижувалося в народі повагу цілого народного представництва“.

Коли пос. Козицький поставив справу в таку площину, то ми приневолени на те зреагувати, бо між іншим і нам довелось ставитися критично не до того, що саме члени „Селянського Союзу“ обняли провід в Українській Парламентарній Репрезентації, а до того, як вони доручений їм провід виконували. Ставилися критично до політики того проводу ми мали не тільки право, але й обов'язок.

Крім того треба відділити від себе політику „Селянського Союзу“, як партії, від політики президії Української Парламентарної Репрезентації, яку творить заледви трьох членів „Селянського Союзу“. І до політики партії і до політики президії У. П. Р. ми ставилися критично тоді, коли вона не відповідала гідності та інтересам української нації. І коли до політики партії ми могли ставитися так чи інакше, менше чи більше побижляво, її критикувати або зовсім промовчувати, то до політики і тактики Української Парламентарної Репрезентації, а зокрема до її президії ми мусіли все ставитися дуже уважно та критично. Це наказував нам національний обов'язок.

А тому ніколи в нас не було і не могло бути нападів, чи випадів проти поодиноких осіб, як таких, але виключно проти політиків, що заступали інтереси цілої Парламентарної Репрезентації, що в її імені промовляли. Отже критика поодиноких політиків в такому випадку була критикою цілого колективу, в даному випадку президії Парл. Репрезентації, а якщо мова йшла про політиків, що виступали в імені партії, то критика відносилася до цілої партії.

Та найкраще в таких випадках послугоуватися фактами, а не так, як це зробив посол Козицький, що поробив закиди загального характеру, які на нічмі не опираються.

Члени „Селянського Союзу“ перенесли президію в свої руки в грудні 1925 р. „Селянський Союз“ підтримав тоді кандидатуру пос. Козицького на голову, який пройшов на те становище між іншим і голосами попередньої президії та голосами теперішніх членів УНДО. Натомість проти участі в президії посла Назарука і Чучмая, як членів „Сел. Союзу“, заявився сам „Селянський Союз“ і оба ті послі стали членами президії завдяки голосам членів УНДО. і безвартійних.

Далі мусимо ствердити, що пр. ти попередньої президії, якої члени стали членами УНДО, від „Селянського Союзу“ безпощадну боротьбу, боротьбу, в якій не перебирав ніякими засобами і акціями довіда до того, що президія зі свого становища зреагувала. З уваги на те незрозумілим є закид про те, що, мовляв, у поборюванні теперішньої президії відіграла якусь роль „ображена амбіція“. До речі кажучи, ніякого поборювання чи зневажування президії ніколи не було, а була тільки критика її політики.

Зовсім не так поведилося теперішній „Сел. Союз“ у відношенні до попередньої президії, до якої був у беззастережній опозиції та відсепакував себе від усякої відповідальності за діяльність тої президії. Посли зі „Сел. Союзу“ не виконували ніяких доручень президії та її цілковито ігнорували.

Зате, коли президію обняли члени „Сел. Союзу“, члени УНДО. її зовсім льояльно підтримували та йшли їй на стрічу працею і порадою.

„Діло“ ставилося критично до деяких політичних посуень попередньої президії, піддавало їх не раз гострій критиці, а так само реагувало і на всякі нетактовні, чи недодільні вчинки і теперішньої президії. Преса мусить мати все відну руку в критиці. Але й та критика діяльності президії була в нас тоді, коли та президія ідентифікувала політику парламентарної української національної репрезентації з політикою „Сел. Союзу“. А „Сел. Союз“, як відомо, поставив на останньому своєму зїзді вище соціальні справи і єдиний соціальний фронт навіть з чужими нам національно партіями від національного одноголоного фронту. Про те написав був перший польський орган ППС. „Роботнік“ і на те ми зреагували. Та це вже було давно по виборах теперішньої президії — аж у лютому.

Поведення пос. Козицького на одному з влаштованих Інститутом для справ національних меншостей засідань не відповідало цілковито становищу голови Української Парл. Репрезентації. І тому таке поведіння пос. Козицького, як голови Української Парл. Репр. ми мусили осудити. а той осуд і нині в цілості підтримуємо. Найбільше мабуть вразило п. Козицького те, що ми написали в статті п. н. „Як це розуміти“? („Діло“ з 23. травня). І нині ми твердимо, що важко зрозуміти тодішнє становище теперішньої президії Української Парл. Репр. до такої справи, як вбивство б. голови Директорії С. Петлюри, яка не вважала за доцільне зреагувати навіть на габельний комунікат жидівського клубу, зволікала з цією справою, а накінець піддавши її під напад, довела до такого скандалу, який був в дотичній статті описаний. Та в даному випадку президія поступала згідно з усіма членами „Сел. Союзу“. Вона заважилася сама пропонувати від себе проект резолюції на те, щоби потім адержатися від голосування над нею та закомунікувати це жидівській пресі. Вийшло таке, що президія пропонувала резолюцію, її боролила, а потім була проти неї і накінець її підписала та опублікувала. Чи це не дивогляд?

Red. cz. „Dł“ Pr. 354/26. W imieniu Naczelnego Dyrektora Polskiej Rad Okręgowy Karu we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu w „Dł“ z dnia 23. lipca 1926 roku pod tytułem: 1) „Lukwacja aszyhuatoli“ 2) „Lukwacja aszyhuatoli“ 3) „Lukwacja aszyhuatoli“ 4) „Lukwacja aszyhuatoli“ 5) „Lukwacja aszyhuatoli“ 6) „Lukwacja aszyhuatoli“ 7) „Lukwacja aszyhuatoli“ 8) „Lukwacja aszyhuatoli“ 9) „Lukwacja aszyhuatoli“ 10) „Lukwacja aszyhuatoli“ 11) „Lukwacja aszyhuatoli“ 12) „Lukwacja aszyhuatoli“ 13) „Lukwacja aszyhuatoli“ 14) „Lukwacja aszyhuatoli“ 15) „Lukwacja aszyhuatoli“ 16) „Lukwacja aszyhuatoli“ 17) „Lukwacja aszyhuatoli“ 18) „Lukwacja aszyhuatoli“ 19) „Lukwacja aszyhuatoli“ 20) „Lukwacja aszyhuatoli“ 21) „Lukwacja aszyhuatoli“ 22) „Lukwacja aszyhuatoli“ 23) „Lukwacja aszyhuatoli“ 24) „Lukwacja aszyhuatoli“ 25) „Lukwacja aszyhuatoli“ 26) „Lukwacja aszyhuatoli“ 27) „Lukwacja aszyhuatoli“ 28) „Lukwacja aszyhuatoli“ 29) „Lukwacja aszyhuatoli“ 30) „Lukwacja aszyhuatoli“ 31) „Lukwacja aszyhuatoli“ 32) „Lukwacja aszyhuatoli“ 33) „Lukwacja aszyhuatoli“ 34) „Lukwacja aszyhuatoli“ 35) „Lukwacja aszyhuatoli“ 36) „Lukwacja aszyhuatoli“ 37) „Lukwacja aszyhuatoli“ 38) „Lukwacja aszyhuatoli“ 39) „Lukwacja aszyhuatoli“ 40) „Lukwacja aszyhuatoli“ 41) „Lukwacja aszyhuatoli“ 42) „Lukwacja aszyhuatoli“ 43) „Lukwacja aszyhuatoli“ 44) „Lukwacja aszyhuatoli“ 45) „Lukwacja aszyhuatoli“ 46) „Lukwacja aszyhuatoli“ 47) „Lukwacja aszyhuatoli“ 48) „Lukwacja aszyhuatoli“ 49) „Lukwacja aszyhuatoli“ 50) „Lukwacja aszyhuatoli“ 51) „Lukwacja aszyhuatoli“ 52) „Lukwacja aszyhuatoli“ 53) „Lukwacja aszyhuatoli“ 54) „Lukwacja aszyhuatoli“ 55) „Lukwacja aszyhuatoli“ 56) „Lukwacja aszyhuatoli“ 57) „Lukwacja aszyhuatoli“ 58) „Lukwacja aszyhuatoli“ 59) „Lukwacja aszyhuatoli“ 60) „Lukwacja aszyhuatoli“ 61) „Lukwacja aszyhuatoli“ 62) „Lukwacja aszyhuatoli“ 63) „Lukwacja aszyhuatoli“ 64) „Lukwacja aszyhuatoli“ 65) „Lukwacja aszyhuatoli“ 66) „Lukwacja aszyhuatoli“ 67) „Lukwacja aszyhuatoli“ 68) „Lukwacja aszyhuatoli“ 69) „Lukwacja aszyhuatoli“ 70) „Lukwacja aszyhuatoli“ 71) „Lukwacja aszyhuatoli“ 72) „Lukwacja aszyhuatoli“ 73) „Lukwacja aszyhuatoli“ 74) „Lukwacja aszyhuatoli“ 75) „Lukwacja aszyhuatoli“ 76) „Lukwacja aszyhuatoli“ 77) „Lukwacja aszyhuatoli“ 78) „Lukwacja aszyhuatoli“ 79) „Lukwacja aszyhuatoli“ 80) „Lukwacja aszyhuatoli“ 81) „Lukwacja aszyhuatoli“ 82) „Lukwacja aszyhuatoli“ 83) „Lukwacja aszyhuatoli“ 84) „Lukwacja aszyhuatoli“ 85) „Lukwacja aszyhuatoli“ 86) „Lukwacja aszyhuatoli“ 87) „Lukwacja aszyhuatoli“ 88) „Lukwacja aszyhuatoli“ 89) „Lukwacja aszyhuatoli“ 90) „Lukwacja aszyhuatoli“ 91) „Lukwacja aszyhuatoli“ 92) „Lukwacja aszyhuatoli“ 93) „Lukwacja aszyhuatoli“ 94) „Lukwacja aszyhuatoli“ 95) „Lukwacja aszyhuatoli“ 96) „Lukwacja aszyhuatoli“ 97) „Lukwacja aszyhuatoli“ 98) „Lukwacja aszyhuatoli“ 99) „Lukwacja aszyhuatoli“ 100) „Lukwacja aszyhuatoli“ 101) „Lukwacja aszyhuatoli“ 102) „Lukwacja aszyhuatoli“ 103) „Lukwacja aszyhuatoli“ 104) „Lukwacja aszyhuatoli“ 105) „Lukwacja aszyhuatoli“ 106) „Lukwacja aszyhuatoli“ 107) „Lukwacja aszyhuatoli“ 108) „Lukwacja aszyhuatoli“ 109) „Lukwacja aszyhuatoli“ 110) „Lukwacja aszyhuatoli“ 111) „Lukwacja aszyhuatoli“ 112) „Lukwacja aszyhuatoli“ 113) „Lukwacja aszyhuatoli“ 114) „Lukwacja aszyhuatoli“ 115) „Lukwacja aszyhuatoli“ 116) „Lukwacja aszyhuatoli“ 117) „Lukwacja aszyhuatoli“ 118) „Lukwacja aszyhuatoli“ 119) „Lukwacja aszyhuatoli“ 120) „Lukwacja aszyhuatoli“ 121) „Lukwacja aszyhuatoli“ 122) „Lukwacja aszyhuatoli“ 123) „Lukwacja aszyhuatoli“ 124) „Lukwacja aszyhuatoli“ 125) „Lukwacja aszyhuatoli“ 126) „Lukwacja aszyhuatoli“ 127) „Lukwacja aszyhuatoli“ 128) „Lukwacja aszyhuatoli“ 129) „Lukwacja aszyhuatoli“ 130) „Lukwacja aszyhuatoli“ 131) „Lukwacja aszyhuatoli“ 132) „Lukwacja aszyhuatoli“ 133) „Lukwacja aszyhuatoli“ 134) „Lukwacja aszyhuatoli“ 135) „Lukwacja aszyhuatoli“ 136) „Lukwacja aszyhuatoli“ 137) „Lukwacja aszyhuatoli“ 138) „Lukwacja aszyhuatoli“ 139) „Lukwacja aszyhuatoli“ 140) „Lukwacja aszyhuatoli“ 141) „Lukwacja aszyhuatoli“ 142) „Lukwacja aszyhuatoli“ 143) „Lukwacja aszyhuatoli“ 144) „Lukwacja aszyhuatoli“ 145) „Lukwacja aszyhuatoli“ 146) „Lukwacja aszyhuatoli“ 147) „Lukwacja aszyhuatoli“ 148) „Lukwacja aszyhuatoli“ 149) „Lukwacja aszyhuatoli“ 150) „Lukwacja aszyhuatoli“ 151) „Lukwacja aszyhuatoli“ 152) „Lukwacja aszyhuatoli“ 153) „Lukwacja aszyhuatoli“ 154) „Lukwacja aszyhuatoli“ 155) „Lukwacja aszyhuatoli“ 156) „Lukwacja aszyhuatoli“ 157) „Lukwacja aszyhuatoli“ 158) „Lukwacja aszyhuatoli“ 159) „Lukwacja aszyhuatoli“ 160) „Lukwacja aszyhuatoli“ 161) „Lukwacja aszyhuatoli“ 162) „Lukwacja aszyhuatoli“ 163) „Lukwacja aszyhuatoli“ 164) „Lukwacja aszyhuatoli“ 165) „Lukwacja aszyhuatoli“ 166) „Lukwacja aszyhuatoli“ 167) „Lukwacja aszyhuatoli“ 168) „Lukwacja aszyhuatoli“ 169) „Lukwacja aszyhuatoli“ 170) „Lukwacja aszyhuatoli“ 171) „Lukwacja aszyhuatoli“ 172) „Lukwacja aszyhuatoli“ 173) „Lukwacja aszyhuatoli“ 174) „Lukwacja aszyhuatoli“ 175) „Lukwacja aszyhuatoli“ 176) „Lukwacja aszyhuatoli“ 177) „Lukwacja aszyhuatoli“ 178) „Lukwacja aszyhuatoli“ 179) „Lukwacja aszyhuatoli“ 180) „Lukwacja aszyhuatoli“ 181) „Lukwacja aszyhuatoli“ 182) „Lukwacja aszyhuatoli“ 183) „Lukwacja aszyhuatoli“ 184) „Lukwacja aszyhuatoli“ 185) „Lukwacja aszyhuatoli“ 186) „Lukwacja aszyhuatoli“ 187) „Lukwacja aszyhuatoli“ 188) „Lukwacja aszyhuatoli“ 189) „Lukwacja aszyhuatoli“ 190) „Lukwacja aszyhuatoli“ 191) „Lukwacja aszyhuatoli“ 192) „Lukwacja aszyhuatoli“ 193) „Lukwacja aszyhuatoli“ 194) „Lukwacja aszyhuatoli“ 195) „Lukwacja aszyhuatoli“ 196) „Lukwacja aszyhuatoli“ 197) „Lukwacja aszyhuatoli“ 198) „Lukwacja aszyhuatoli“ 199) „Lukwacja aszyhuatoli“ 200) „Lukwacja aszyhuatoli“ 201) „Lukwacja aszyhuatoli“ 202) „Lukwacja aszyhuatoli“ 203) „Lukwacja aszyhuatoli“ 204) „Lukwacja aszyhuatoli“ 205) „Lukwacja aszyhuatoli“ 206) „Lukwacja aszyhuatoli“ 207) „Lukwacja aszyhuatoli“ 208) „Lukwacja aszyhuatoli“ 209) „Lukwacja aszyhuatoli“ 210) „Lukwacja aszyhuatoli“ 211) „Lukwacja aszyhuatoli“ 212) „Lukwacja aszyhuatoli“ 213) „Lukwacja aszyhuatoli“ 214) „Lukwacja aszyhuatoli“ 215) „Lukwacja aszyhuatoli“ 216) „Lukwacja aszyhuatoli“ 217) „Lukwacja aszyhuatoli“ 218) „Lukwacja aszyhuatoli“ 219) „Lukwacja aszyhuatoli“ 220) „Lukwacja aszyhuatoli“ 221) „Lukwacja aszyhuatoli“ 222) „Lukwacja aszyhuatoli“ 223) „Lukwacja aszyhuatoli“ 224) „Lukwacja aszyhuatoli“ 225) „Lukwacja aszyhuatoli“ 226) „Lukwacja aszyhuatoli“ 227) „Lukwacja aszyhuatoli“ 228) „Lukwacja aszyhuatoli“ 229) „Lukwacja aszyhuatoli“ 230) „Lukwacja aszyhuatoli“ 231) „Lukwacja aszyhuatoli“ 232) „Lukwacja aszyhuatoli“ 233) „Lukwacja aszyhuatoli“ 234) „Lukwacja aszyhuatoli“ 235) „Lukwacja aszyhuatoli“ 236) „Lukwacja aszyhuatoli“ 237) „Lukwacja aszyhuatoli“ 238) „Lukwacja aszyhuatoli“ 239) „Lukwacja aszyhuatoli“ 240) „Lukwacja aszyhuatoli“ 241) „Lukwacja aszyhuatoli“ 242) „Lukwacja aszyhuatoli“ 243) „Lukwacja aszyhuatoli“ 244) „Lukwacja aszyhuatoli“ 245) „Lukwacja aszyhuatoli“ 246) „Lukwacja aszyhuatoli“ 247) „Lukwacja aszyhuatoli“ 248) „Lukwacja aszyhuatoli“ 249) „Lukwacja aszyhuatoli“ 250) „Lukwacja aszyhuatoli“ 251) „Lukwacja aszyhuatoli“ 252) „Lukwacja aszyhuatoli“ 253) „Lukwacja aszyhuatoli“ 254) „Lukwacja aszyhuatoli“ 255) „Lukwacja aszyhuatoli“ 256) „Lukwacja aszyhuatoli“ 257) „Lukwacja aszyhuatoli“ 258) „Lukwacja aszyhuatoli“ 259) „Lukwacja aszyhuatoli“ 260) „Lukwacja aszyhuatoli“ 261) „Lukwacja aszyhuatoli“ 262) „Lukwacja aszyhuatoli“ 263) „Lukwacja aszyhuatoli“ 264) „Lukwacja aszyhuatoli“ 265) „Lukwacja aszyhuatoli“ 266) „Lukwacja aszyhuatoli“ 267) „Lukwacja aszyhuatoli“ 268) „Lukwacja aszyhuatoli“ 269) „Lukwacja aszyhuatoli“ 270) „Lukwacja aszyhuatoli“ 271) „Lukwacja aszyhuatoli“ 272) „Lukwacja aszyhuatoli“ 273) „Lukwacja aszyhuatoli“ 274) „Lukwacja aszyhuatoli“ 275) „Lukwacja aszyhuatoli“ 276) „Lukwacja aszyhuatoli“ 277) „Lukwacja aszyhuatoli“ 278) „Lukwacja aszyhuatoli“ 279) „Lukwacja aszyhuatoli“ 280) „Lukwacja aszyhuatoli“ 281) „Lukwacja aszyhuatoli“ 282) „Lukwacja aszyhuatoli“ 283) „Lukwacja aszyhuatoli“ 284) „Lukwacja aszyhuatoli“ 285) „Lukwacja aszyhuatoli“ 286) „Lukwacja aszyhuatoli“ 287) „Lukwacja aszyhuatoli“ 288) „Lukwacja aszyhuatoli“ 289) „Lukwacja aszyhuatoli“ 290) „Lukwacja aszyhuatoli“ 291) „Lukwacja aszyhuatoli“ 292) „Lukwacja aszyhuatoli“ 293) „Lukwacja aszyhuatoli“ 294) „Lukwacja aszyhuatoli“ 295) „Lukwacja aszyhuatoli“ 296) „Lukwacja aszyhuatoli“ 297) „Lukwacja aszyhuatoli“ 298) „Lukwacja aszyhuatoli“ 299) „Lukwacja aszyhuatoli“ 300) „Lukwacja aszyhuatoli“ 301) „Lukwacja aszyhuatoli“ 302) „Lukwacja aszyhuatoli“ 303) „Lukwacja aszyhuatoli“ 304) „Lukwacja aszyhuatoli“ 305) „Lukwacja aszyhuatoli“ 306) „Lukwacja aszyhuatoli“ 307) „Lukwacja aszyhuatoli“ 308) „Lukwacja aszyhuatoli“ 309) „Lukwacja aszyhuatoli“ 310) „Lukwacja aszyhuatoli“ 311) „Lukwacja aszyhuatoli“ 312) „Lukwacja aszyhuatoli“ 313) „Lukwacja aszyhuatoli“ 314) „Lukwacja aszyhuatoli“ 315) „Lukwacja aszyhuatoli“ 316) „Lukwacja aszyhuatoli“ 317) „Lukwacja aszyhuatoli“ 318) „Lukwacja aszyhuatoli“ 319) „Lukwacja aszyhuatoli“ 320) „Lukwacja aszyhuatoli“ 321) „Lukwacja aszyhuatoli“ 322) „Lukwacja aszyhuatoli“ 323) „Lukwacja aszyhuatoli“ 324) „Lukwacja aszyhuatoli“ 325) „Lukwacja aszyhuatoli“ 326) „Lukwacja aszyhuatoli“ 327) „Lukwacja aszyhuatoli“ 328) „Lukwacja aszyhuatoli“ 329) „Lukwacja aszyhuatoli“ 330) „Lukwacja aszyhuatoli“ 331) „Lukwacja aszyhuatoli“ 332) „Lukwacja aszyhuatoli“ 333) „Lukwacja aszyhuatoli“ 334) „Lukwacja aszyhuatoli“ 335) „Lukwacja aszyhuatoli“ 336) „Lukwacja aszyhuatoli“ 337) „Lukwacja aszyhuatoli“ 338) „Lukwacja aszyhuatoli“ 339) „Lukwacja aszyhuatoli“ 340) „Lukwacja aszyhuatoli“ 341) „Lukwacja aszyhuatoli“ 342) „Lukwacja aszyhuatoli“ 343) „Lukwacja aszyhuatoli“ 344) „Lukwacja aszyhuatoli“ 345) „Lukwacja aszyhuatoli“ 346) „Lukwacja aszyhuatoli“ 347) „Lukwacja aszyhuatoli“ 348) „Lukwacja aszyhuatoli“ 349) „Lukwacja aszyhuatoli“ 350) „Lukwacja aszyhuatoli“ 351) „Lukwacja aszyhuatoli“ 352) „Lukwacja aszyhuatoli“ 353) „Lukwacja aszyhuatoli“ 354) „Lukwacja aszyhuatoli“ 355) „Lukwacja aszyhuatoli“ 356) „Lukwacja aszyhuatoli“ 357) „Lukwacja aszyhuatoli“ 358) „Lukwacja aszyhuatoli“ 359) „Lukwacja aszyhuatoli“ 360) „Lukwacja aszyhuatoli“ 361) „Lukwacja aszyhuatoli“ 362) „Lukwacja aszyhuatoli“ 363) „Lukwacja aszyhuatoli“ 364) „Lukwacja aszyhuatoli“ 365) „Lukwacja aszyhuatoli“ 366) „Lukwacja aszyhuatoli“ 367) „Lukwacja aszyhuatoli“ 368) „Lukwacja aszyhuatoli“ 369) „Lukwacja aszyhuatoli“ 370) „Lukwacja aszyhuatoli“ 371) „Lukwacja aszyhuatoli“ 372) „Lukwacja aszyhuatoli“ 373) „Lukwacja aszyhuatoli“ 374) „Lukwacja aszyhuatoli“ 375) „Lukwacja aszyhuatoli“ 376) „Lukwacja aszyhuatoli“ 377) „Lukwacja aszyhuatoli“ 378) „Lukwacja aszyhuatoli“ 379) „Lukwacja aszyhuatoli“ 380) „Lukwacja aszyhuatoli“ 381) „Lukwacja aszyhuatoli“ 382) „Lukwacja aszyhuatoli“ 383) „Lukwacja aszyhuatoli“ 384) „Lukwacja aszyhuatoli“ 385) „Lukwacja aszyhuatoli“ 386) „Lukwacja aszyhuatoli“ 387) „Lukwacja aszyhuatoli“ 388) „Lukwacja aszyhuatoli“ 389) „Lukwacja aszyhuatoli“ 390) „Lukwacja aszyhuatoli“ 391) „Lukwacja aszyhuatoli“ 392) „Lukwacja aszyhuatoli“ 393) „Lukwacja aszyhuatoli“ 394) „Lukwacja aszyhuatoli“ 395) „Lukwacja aszyhuatoli“ 396) „Lukwacja aszyhuatoli“ 397) „Lukwacja aszyhuatoli“ 398) „Lukwacja aszyhuatoli“ 399) „Lukwacja aszyhuatoli“ 400) „Lukwacja aszyhuatoli“ 401) „Lukwacja aszyhuatoli“ 402) „Lukwacja aszyhuatoli“ 403) „Lukwacja aszyhuatoli“ 404) „Lukwacja aszyhuatoli“ 405) „Lukwacja aszyhuatoli“ 406) „Lukwacja aszyhuatoli“ 407) „Lukwacja aszyhuatoli“ 408) „Lukwacja aszyhuatoli“ 409) „Lukwacja aszyhuatoli“ 410) „Lukwacja aszyhuatoli“ 411) „Lukwacja aszyhuatoli“ 412) „Lukwacja aszyhuatoli“ 413) „Lukwacja aszyhuatoli“ 414) „Lukwacja aszyhuatoli“ 415) „Lukwacja aszyhuatoli“ 416) „Lukwacja aszyhuatoli“ 417) „Lukwacja aszyhuatoli“ 418) „Lukwacja aszyhuatoli“ 419) „Lukwacja aszyhuatoli“ 420) „Lukwacja aszyhuatoli“ 421) „Lukwacja aszyhuatoli“ 422) „Lukwacja aszyhuatoli“ 423) „Lukwacja aszyhuat

Спілки „Діло“, Львів. Ранше ч. 10.

теї є обоснована в природнім гоні до сліду і пізнання. І коли родичі вміють часами аж до смішності задоволювати дитячі примхи та забаганки, то на духовий голод, на ті гислячі дитячі питання, на які родичі не вміють самі відповісти, замикається у них зачеплено і серце і кишеня. Мама, тато чи інші члени родини кривдять дитину, коли не заспокоюють її стихійного духового голоду книжкою, не дають їй кілька гарних, відповідних до її віку книжечок, яких прагне молоденька душа до свого розвою. А таких книжечок вже маємо багато, багато. Але вони лежать самітні без сонця і дитяї десь там по складах і чекають на своїх маленьких читальників.

Не треба казати, скільки зискала би школа, коли бн до неї входив не такий суворий і захмарений учитель з урядовими читанками, що дитячу спрагу знання і цікавість кормить все одинаковими гримкими словами: „тихо сидіти“, „руки взад“, „читай даліше!...“, а з'явився між дівочою погідний тип людини, що знає дитячу душу, той вічно усміхнений Пестальонці з горою цікавих книжечок, а божеським нектаром, якого прагне душа дитини.

Є вже такі зразкові школи, влаштовані Desroly, Devey, Claparede, Oudig, Montessori та іншими, де без застрашування, без прута і грізної двійки, серед радості і вітри росте веселе і сильне нове покоління!

Дитина, вихована в таких школах, не забуде ніколи своєї дорогої школи, своїх дорогих книжечок, за якими все і всюди буде зголошуватися до свого дорядника і приятеля-учителя. З так вихованого покоління бачимо і пана і селянина і робітника перед книгарським столом, що будуть допитуватися за літературними новинами. Скарби, закуті друкарськими черенками, поливуть широким ріками всюди там, де гомонять звуки людської мови.

І деж той скарб, де ті книжки, де та чарівна дитяча література? Певно мають її багаті Американці,

проворні Англіїші, чепурні Французи, чи вчені Німці? А у нас певно її нема? А прецьно і ми маємо в частині ті скарби, той корм для дитячої душі, ті нові школи і ідеали навчання, яких ніколи ніхто не заборонював, а по які треба лише сягнути і уміти ними покористуватися. Вкажм хоча би на видання народнього учителя Михайла Таранька у Львові. Видавництво це розвиває свою діяльність вже семий рік, а на складі видавництва лежать цілі гори менших і більших книжечок і ждуть на малих читальників. Видавництво має книжечки для різного дитячого віку, має і дитячий місячник „Світ дитини“, має усе, що дитині для її душі потрібно. Діти ждуть своєї душевної поживи, а родичі, виховники і учителі переходять біля таких скарбів, замикають на сім замків свої серця і кишені і нарікають на „лихих“ дітей і злі часи. Нарікають на себе, на інших і на все. Видавництво мало у нас розходитися, бо і люде його мало знають, а є й такі, що не хочуть його знати хіба тому, що воно наше рідне. На сором нам треба сказати, що в Америці і Канаді таке видавництво більше відоме, як у нас у ріднім краю. Скарби розсипані у виданих книжечках і на сторінках дитячого часопису не розуміло навіть народне учительство, для якого видані книжечки і „Світ“ є необхідним засобом праці, бо коли всього українського учительства української народності числять коло 3.000 (три тисячі), то „Світ Дитини“ передплачує лише коло 150 учителів (сто п'ятьдесят), а і ті не спішаються заплатити марної передплати в квоти шість золотих річно. Деж ті інші основи народньої освіти?

Не нарікаймо на бідноту і темноту, не кричм: кривда! бо таке жебратство нас лише осмішує і понижує гідність великого народу.

І думаймо більше про завтрашній день і про гасло, що в дітях — будучність Народу!

Іван Побай.

ВІДУКИ ДНЯ.

„Пеховна“ газета.

Слово Польське нещасливе на руку. Не говорю цього щодо числа передлатишків, ні до вірша Włoszycina z rod Orobica, ні справи Менеліка, ні фейлетонів Італієша Peretti, які показався потім чистокровним Поляком. Це все річі давнато давні, щоб ними докучати шановній Україножерці.

Але той нещасний зранку, той буде йти до останку. За яку справу не взялося би „Слово“, всюди стріне супротивності і несприятливості.

Всім же живуть у пам'яті славі бюлети з „majoweb dni“. Все, що подавало „Слово Польське“, було страшенно цікаве і добре нарисане, мало тільки одну хибу: було від початку до кінця неправдиве.

Одним словом нещасливе на руку.

Вийшло недавно з ревеліями, що редактори „Діла“ створили за шість літ аж шість мільйонів Українців. Сам факт зовсім некомпromітуючий, навпаки дуже похваляється, але, на жаль, він не тривалий. На підставі точних даних, зачерпнених з достовірних джерел, стверджую, що тут може бути мова тільки щодо чотирьох душ (а цього один хлопчик). Очевидно беру тільки знамі всім і всі випадки, а відкидаю підозріння і домісли.

Друга компромітація „Слова Польського“ вийшла зі мною, киче підписанням. Назвало воно мене ворогом усього, що польське, і т. д. і т. д.

Тимчасом, коли панове денунціанти були загнани в історію моєї родинної хроніки і в історію польських повстань, були побачили дивовижку: Мій пращур брав участь у повстанні 1831 р., бився за нашу і вашу, аж добився до Парижа. Колиж я став таким ворогом Поляків, то це або видумка „Слова Польського“, або доказ відлякаючої сили Поляків. В однім і другім випадку треба було справу промовчати.

Та не тільки з Українцями не веде пан та з вулиці Зіморівця. Вони час до часу зачіпають на своїм біді і відних землях.

От недавно розписався вони, що „Газету Поранну“ купили Жиди. Сам факт не назначайний, бо що в тім дивного, коли Жиди купують польські підприємства. Це така буденна справа, що й говорити про неї не треба. Але „Слово Польське“ заговорило і діждалося відповіді. Жиди з „Газети Поранної“ заступилися: пішли по жидівських і гр.-кат. метрикальних урядів і ствердили дуже цікаві річі. Показалося, що редактори „Слова“ всі як один або Жиди, або Українці в першій, другій, а найвище третім поколінні. Доказували між іншим, що позирний „Voiblu“ Прушинський походить у простій лінії від Штабба, адвоката в Самборі, хрещеного після всіх правил єврейської віри.

Справа взяла такий оборот, що треба було її чим скоріш замяти. Другі польські часописи тієї справи не розмазували, бо теж боялися метрикальних. Цілий скандал зльокалізовано на велику вітку другого чистокровного Поляка — Стронського.

Після цього „Слово Польське“ притихло і не пускалося на ре еляції.

Але лихо не спить...

На днях появилось в „Слові“ оголошення: „Інжінір, який переводить регуляцію Академічної вулиці, дістане таке саме зайняття на головній вулиці Нью-Йорку. Зголошення готель Жоржа ч. 10.“

Цей анонс був би пройшов без відгону, коли б не було до цього кілька „якби“. Перше: Якби Академічну вулицю не регулювали вже два роки. Друге: Якби те, що збудували одного дня, не розбирали другого. І третє: Якби інжінір і вице-президент міста, який наглядає над роботами, не належали до табору „Слова Польського“.

З цих усіх прикладів видно як на долоні, що часопис той має нещасливе задоволення.

На те є тільки одна рада: закрити видавництво, членів редакції дати до українських і жидівських редакцій, а ще невикористані рукописи роздати на гумористичні журнали.

Італієш Чинка.

ШЕРІФ ОЛЕНЬ І ШІХТ

с найбільшою гарантією доброти і чистоти мила.

Хто дбає о білля і руки,
Хто хоче заощадити собі труду.

125 1-2

нехай не дозволяє вмовити собі, що інші мила є також добрі.
Нехай жадає тільки найліпшого мила

ОЛЕНЬ-ШІХТ.

По широкому світі.

Англіський посол у Москві не склав висловів спочування радянському урядові за приводу смерті Дзержинського, як це зробили інші чужинні представники.

Президент Чехословаччини Масарик прийняв у себе представника СРСР, з яким розмовляв про справи безпосередніх взаємин двох держав.

Грецький уряд звільнив засланих на острів Наксос бувших міністрів.

Югославія та Угорщина підписали торговельний договір і конвенцію в справі комунікації між обома державами.

„Ліга британської імперії“ почала свій конгрес при участі 300 делегатів у паризькій Сорбоні. Париж вибрали на місце конгресу, щоби „дати Франції новий доказ як тісно зв'язана з нею доля Великої Британії“.

Англіські банки позичають Малярщині два і пів мільона фунтів.

Турецький уряд, виконавши при суд над засудженими на кару смерті в Смирні за змову проти Кемалі Паші, починає в Ангорі процес проти найвизначніших провідників молодотурецької партії, яку хоче розбити.

Свята Франка.

Підгайці.

В дні 12 липня н. р. святкувала наша громада урочистим концертом 10-літню роковину смерті Франка. Комітет, що займає урядженням свята, мав на меті зробити це свято якнайбільше популярним. На довго перед святом повідомлено про нього всі читальні та запрошено до участі сільські хори. На цей заклик відгукнулися для найкращі хори, а саме хор з Гнильця та з Голіч. Цей останній наслідком уланого дошу на концерті не явився; зате хор з Гнильця ставився в комплекті зі своїм парохом о. Максимом як диригентом. Не від річ буде сказати кілька слів за цей хор. Є він розмірно молодий, одначе дуже дисциплінований і гарно вироблений. Взорється він на хорі Котка, має 32 членів, усі менші від 20 років. На концерті виконав той хор Франка „Ярослава“, „Розвивайся, лозо, борзо“ і „Ступи на землю, ой рано, рано“, в першій частині концерту, а в другій відіграв Шенченка-Топольницького „Ой три шляхи широкі“. Виконання програми хором було дуже старанне, а сам хор зробив велику симпатію вразили, тому публіка заслужено ясно нагороджувала його оплесками, так, що хор надпрограмово виконав дуже вдало ще кілька річей. Висно, що дні-

генти вложили багачко праці і з сирого матеріалу зробили дійсний хор, котрим Гнильце може похвалитися. Досить обємисту дальшу вокально-музичну програму концерту приготував диригент проф. Недільський, що як член у власній особі дуже причинився до звеличання свята. Треба подивляти витривалість у праці проф. Недільського, що не жалував труду для підготовки концерту і поборав такої перешкоди, що його перепинили. За те віддає йому підгасця громада, що задержала його в пам'яті миді вразки з цього горного Франкового свята.

Пресовий ланцюг.

На побільшення об'єму „Свободи“

зложили далі:

- 152) о. Василь Медвідський, Дубівці, 5 зол.
- 153) Д-р Степан Дмоховський, Перемішль, 10 зол. І киче проф. Грегоришського з Перемішля.
- 154) о. Омелян Боярський, Новосілка Ко.тюкова, 5 зол.
- 155) Роман Петрицький, Копичинці, 5 зол. І киче: Семковича Чортків і дир. Поморянського Копичинці.
- 156) Григорій Іванчук з Мразинці, 10 зол.
- 157) Андрій Фалендиш, Тернопіль, 10 зол. І киче Тита Ясеновича Я. Микола Турна в Тернополі, Івана Павліша, будівничого в Перемішлі.
- 158) о. кид. Дмитро Стек, Станіславів, 5 зол.
- 159) Дир. В. Петрикевич, Чортків, 5 зол.
- 160) П-і Яскулякова, Чортків, 5 зол. І киче п-і: Пугову і Максимовичу з Чорткова і п. Височанську-Скрятовичу з Копичинь.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Попередня чистка „Діла“ сконфісковано за початок і закінчення статті п. п. „Новий курс у краю“ і за одно місце в шість закінчення передової п. з. „Провокація продовжується“. Це 73-я конфіскація „Діла“ в цьому році.

— Ревізія і арештування. Для доповнення інформації про ревізію у Львові додалося, що першого дня ревізії відбулася ще ревізія в помешканні п. І. Поляки у вул. 38, а черга! Найшла поліція і в помешканні ред. Дм. Паліла, щоб перевести ревізію, але ревізію не перевела, бо ред. Паліла тоді був на відпустці поза Львовом, а помешкання було замкнене. — З Яворова пишуть нам, що там арештувала поліція 22. п. ч. громади-

Щож до політики „Селянського Союзу“, то над нею тут розводились не будемо, та пригадаємо тільки те, що в комісії закордонних справ польського союзу член „Сел. Союзу“ Васильчук адержався від голосування над справою участі Польщі в разі Ліги Націй тоді, коли посол Хрущівський голосував проти. Отже посол Васильчук як репрезентант „Сел. Союзу“ йшов тоді свідомо проти національного національного фронту та кохетував польську лінію. Як собі це пояснити? — І неважко по таких виступах можна мовчати, коли знається, що партійні товариші пос. Васильчука мають у своїх руках промисл національної Парл. Репрезентації? Якаж могла бути заперука на те, що ті члени президії не підуть загра або позасту також слідами посла Васильчука у інших дуже важких і принципіальних для української національної політики справах?

Так говорять факти. Та не те твердить посол Козицький, як це ми мали нагоду агорі переконатися. По того, нам взагалі дивно, що посол Козицький, будучи головою Української Парламентарної Репрезентації, вважав за доцільне виступити в пресі ще й проти своїх ключових товаришів теж послів і то з Волині. Він мав відвагу послугувати в своїй статті навіть такими дешевими аргументами як той, що він, мовляв, зі своїми товаришами „анемагає під насильним тиском праш“ та потрібує не „обливання поминками“ а всебічної допомоги. Виходить немов усі попередні президії, а зокрема остання не працювали так дуже, як прашоє саме пос. Козицький з тов., виходить, що попередня, наприклад, президія мала беззаперечно підтримку всіх і вся, а тільки теперішня стрічас „колоди“ в праші. Ця аргументація походить на ту рекламу, якою послугувалися тосли „Сел. Союзу“ в „Нашому Житті“, де містили свої фотографії і давали під ними такі многозначучі підписи: посол Н. Н. заступник української бідноти в польському союзі, в Польщі і в Українському Клубі (sic!).

Наскільки нам відомо, теперішня президія не цуралася покористуватися допомогою не тільки своїх товаришів-послів, що належать до У. Н. Д. О., але й допо-

могою, працею та матеріалом, що його доставляла президія навіть канцелярія того анемандженого послом Козицьким У. Н. Д. О. На шож і в іня чого тоді писати про „обливання поминками“, коли такого не було, на що писати таку авторекляму, що, мовляв, усю прашю посла „Сел. Союзу“ „самі несли на одних своїх плечах і несемо, а У. Н. Д. О. має час писати паківлі!“ Вершком такої наївної „автореклями“ треба вважати ще й те, що пос. Козицький і тов., виробили собі, мовляв, за час послування мандати до польської торми.

Така відповідь посла Козицького, як голови Української Парл. Репрезентації, не помогла йому, не випадала нічим ні його політичних промахів, як голови, ні його партійних товаришів, як членів президії, але навпаки — розкрила тільки непотрібність його надмірно вибуху амбіцій, яка почула себе ображеною та незаспокоєною. Очевидно, що на цю сердиту статтю пос. Козицького ми булиб взагалі не реагували та робилиб далі своє діло, як би не те, що він у даному випадку є головою Української Парламентарної Репрезентації. Бо треба знати, що, що вільно в своїй сердитості та поденерованні вписати, чи „вшкварити“ на особисту тему і по адресі свого товаришасенатора якомусь неапартіїному, або — як кажуть — „дикуму“ послові (навіть на сторінках „Нашого Життя“), то не годиться голові Української Парламентарної Репрезентації.

Дбаймо про книжки для дітей!

Буденним стало у нас нарікання, що наша суспільність байдужа до друкованого слова, яке горами вкриває кингарські поліції. По наших хатах, простотолуду чи інтелігенції, можна почути розмови на всілякі теми, зате ніколи про наші нові книжки та видавництва. Шож? Можливе, що старша суспільність, розбита і зматеріалізована війною, не має сил згогонебудь учитися, але чи вона ставить собі питання: що буде з молодим поколінням?

Одною з найважливіших основ нашої майбутності та сили розвитку є дитяча література. Бо коли не кожне старе і посмажене бравно надається до нової будови, то дитяча душа є тим алячним матеріалом, з якого можна все викувати бажані цінності. А тим топором, що обтесує, тим долотом, що різьбить дитячу душу, є відповідно дбрана дитяча книжка і дитячий журнал.

Велике значіння дитячої літератури давно вже пізнали західні народи і користуються нею при кожній нагоді. Найширше розвинено дитяче читальництво в Америці. Там, як упевняє Omer Buyie (Méthode américaine d'éducation générale et technique), всі читають. Хто не має грошей на куплення часопису, читає числа розліплені на мурах. Вже малі діти звикають до читання і користають з публичних бібліотек. Гляньмо на одну з них. Вхолом до бібліотеки народної школи, великої кімнати, добре освітленої, гарно прикрашеної, яка аразом є і шкільним музеєм. Сала повна дітей, що працюють над правами, послугуючися книжками з різних царин аніанія. Інструкторка кажує шести-і семидітним дітям, що познайомлюються шойно з бібліотекою, які мають вибрати собі книжки і як з них користати. Восьмілітні самі вилізають по драбинках, вибирають собі потрібні томки, а спішається, шоби скінчити обовязкову прашю. Старші 11—14 літ з усміхом дивляться на неперадність малих і поводяться, як дорослі читальники. Кожний степень науки має ще політичну бібліотеку, звідки вилізають діти книжки домів (книжки з загальної бібліотеки читають на місці). Всі книжки є власністю школи, або є випозичені з публичної бібліотеки і є від часу до часу виміновані. Само собою розуміється, що так поставлене дитяче читальництво виховує цілї ряди вірних і постійних гостей публичних читальень, даючи основу під тріакий і сильний розвій народної освіти. В більшості американських міст будинки публичних бібліотек є найгарнішими будівлями і гордошами міста. В деяких американських містах в неділю зачинаються кабарети, а відчиняються публичні бібліотеки, де салі

Конкурс

Американський конкурс прає. Де якийсь місяць одержить кожда гарна пані в кожній Фені Народної Торговлі за оплатну поштову анію пакет дитячого (екстра) „Груміа“ що заступає 30 свіжих цитин. Інформація до усній конкурс удіне Голосання Репрезентація в Польщі Фені Артурин „Титан“, Львів, Риншала 6. 124701 1-12

ваповняються численними гістами, особливо у вечірних годинах, коли рівночасно у нас битком набиті коршми, шинки, каварни.

Ми дивуємося, чому у нас не купують і не читають книжок і журналів, чому у нас така байдужість до книжки — селянин чи пан, духовний чи світський, у всіх мух однакова апатія до друкованого слова. Тут мабуть одинакова причина та, що коли пан або селянин, духовний чи світський були ще дітьми, їх тоді не навчили „читати“, не навчили любови до книжки, їх книжкою, з якої вони вчилися читати, був лише буквар, а опис шкільна читанка. А ті перші книжки, до яких дітей гонили салоно і школі, були (і, на превеликий жалє, є ще і досі) так аложені, що у них поза примусовим навчанням була дитина навчиться хіба ненавдідити книжку. Та нехті і байдужість до книжки, розвинена школою в молодечім віці, воліється описе вже до гробової дошки.

Ми аміємо багато, а навіть дуже багато оповідати зі своїх шкільних часів. Чутється, що той або инший фрак зробив на нас коліс велике вражіння і став зворотницею життя. Але про книжки не чути у цих споминах нічого.

Шоби зарадити лихові без гомону і крику, без основних реформ організації шкільництва, до чого ми не маємо ні права ні можності, треба дитині крім шкільної приписаної читанки дати таку книжку до рук, якуб вона її полюбила, акаб її забавила, зайняла і стала її конечною потребою, за якою вона все буде тужити. Виховники мусять будити і повторяти за Гердером, що одна одинака книжка може людину виховати, так само як може її аломити. Потреба читальництва у ді-

*) Про американське і західно-європейське читальництво докладніше можна прочитати в книжці: J. Fritz, Die moderne Volksschule, Leipzig 1907.

ВВЕЛЬ.

З нашої музики.

Концерт творів З. Лиска й Н. Нижанківського.

Дня 16. червня ц. р. відбувся у Празі концерт, алаштований студентами музично-педагогічного відділу Українського Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова. Концерт присвячений був творам молодих українських композиторів З. Лиска й Н. Нижанківського.

Досі обидва автори виступали на музичній форумі в Празі й Галичині як піаністи чи акомпаніатори, а цей концерт кинув промінь на їхнє мистецтво-творче обличчя.

Тяжко судити про дійсне індивідуально-мистецьке обличчя по тих небагатьох творах, що їх запродуковано на концерті. Всеж таки те, що ми чули, викликало радість у слухача України, бо сміло можна сказати, що маємо діло з творцями справжньої музичної культури і — що для нас головне — з творцями української музичної культури. Обидва автори відчували органічний звязок з невичерпним джерелом творчості — з українською народною піснею; вона їх інспірує на творчість, шквартить своєю загадковістю, вабить своїми чарами — й вони шукають шляхів-засобів до неї. Наведу слова самих авторів, що їх вони зазначили самі у відгиті: З. Лиска: „Цікавить мене питання, як підійти до української народної мелодії, шоб адержати її своєрідність, але разом із тим, шоб дати їй форму, яка адогналаб модерне почуття музичності“. Н.

Нижанківський: „Хочу адобути якнайбільше засобів виразу, шоб було з чим підійти до того сфінкса, який дотепер не розгаданий, а є так приманюючий — до народної пісні; знати характерістичон української народної пісні — це моя ідея фікс...“

Процес музичної індивідуалізації обох композиторів безперечно ще не закінчений, це признають і самі вони; обидва ще в стадії шукання шляхів, випробовування нових засобів, а тому, як завжди буває в таких випадках, трапляються у них обидки в бік музично-логічної розсудковості або перевага „Імпресії“ над чуттям. Алеж всі твори, що їх ми чули на концерті, є цінними вкладками в нашу, ще небагату музичну скарбницю; цінні вони й тим шуканням нових шляхів до української народної пісні, що для багатьох музиків можуть стати дійсним шляхом дальшої праці, цінні тим умілим оперуванням загальному музичними засобами, що свідчить про культуру творців, цінні своєю глибокою любовю до української народної пісні, що дає право назвати обох авторів українськими музиканами.

Загальною і спільною рисою обох композиторів є їх піаністичний талант і піаністична освіта. Особливо це видно у вокально-музичних творах, де фортеп'ян є не лише супроводом співу, а цілком рівнорядною складовою частиною твору (в творах З. Лиска). Здаємо там то клявіріні інтермещи, що ілюструють психічний стин, а з формального боку складені з мотивів, яких нема в пісні, але які відповідають змістові пое-

аї, то все новий акомпанімент, що ілюструє характер пісні, то шкає використання самої мелодії пісні в супроводі і т. д.

З творів З. Лиска виконано: „Фуги“ d moll і e dur для фортеп'яну, „Ченчик“, тріо для тенера, баса й фортеп'яну, „Під гайматі“, „Темна нічка“, „Синій коню“, „Вербо“ — на родні пісні для тенера й фортеп'яну. З творів Н. Нижанківського виконано: „Не бий, сину, коня в головоньку“ і „Коломийка“, обробітки народних пісень для фортеп'яну і „Тема з варіаціями“ на фортеп'ян.

Ще декілька слів про виконання. У відгиті на початку концерту зазначено між ин. як одну з цілей, що ставить собі колекція, алаштууючи цикл концертів українських композиторів, „ознайомити громадянство з художнім анікані з творами минулих і сучасних композиторів“. І треба сказати, що на шім першій концерті таке виконання загальною осягнено.

Тенор Дмитро Левитський, аніаний зі своїх виступів на концертах у Празі, що співав твори З. Лиска, виявив себе артистом, що має солідну школу і гарний голосовий матеріал; він своїм виконанням сприяв успіхові творів. Слухачі тепло витали його й автора і примусили його співати наддатки. Бас Іван Птиця, що співав у тріо „Ченчик“, має великий голосовий матеріал, який вимагає ще значної праці; почувалося, що естрада не є ще значаїним полем для цього артиста. Треба додати, що „Ченчик“ є річю дуже тяжкою і мало алячною для співаків; підчас виконання чулася якась звязаність, наче від-

тгування темпа, а тому мені здається, що більшість слухачів на відчула багатства і краси цього твору. Єр ме л а (Чех), студент майстровської школи, що грає фортеп'янові твори З. Лиска й Н. Нижанківського, показав себе солідним, закінченим музиком-виконавцем, слухати якого можна з насолодою. Досконала чистота техніки й докладність музичного фразування цілком заслужено сприяли його успіхові й успіхам твору Н. Нижанківського. Шож до виконання „Фуги“ З. Лиска, то видно було, що вона йому були мало аніані; тому й виконання цих „фуг“ не зробило на слухачів більшого вражіння. Цей піаніст стане скоро в ряді передових виконавців, бо має разом із доконалою технікою здібність передавати чуття в звуках. Приємно підкреслити ще таке гарне, уважлив відношення Чеха до творів української музики.

Шож до гри самих авторів, то треба зазначити, що З. Лиска, сприяючи загальному ансамблю своїм чуйно-музичним супроводом, наче залишався сам десь у стороні. Скромність і неалягальність щодо своєї особи є рисами цього музикана й це особливо виявилось у цьому концерті (композиторський). Н. Нижанківський, можна сказати, „співав“ на фортеп'ян. Його гра викликає бажання слухати ще, ще...

Наприкінці слід широ признати думку студентів музичного відділу У. П. І. алаштувати цикл концертів українських композиторів, а молодим музиканам З. Лиска й Н. Нижанківському побажати енергії і сил для дальшої праці.